

Souhrnná teritoriální informace:

Gruzie

Zastupitelský úřad v Tbilisi 31. 5. 2021 9:32

Gruzie, společně s Arménií a Ázerbájdžánem, leží v oblasti Jižního Kavkazu, na křižovatce západní Asie a východní Evropy. Gruzie je parlamentní demokracií, v jejímž čele stojí prezident. Výkonná moc je v rukou vlády, v jejímž čele stojí předseda vlády jmenovaný prezidentem. Orgánem zákonodárné moci je jednokomorový parlament, poslanci jsou voleni na čtyřleté období na základě smíšeného volebního systému (120 poslanců voleno poměrným systémem a 30 většinovým systémem podle kandidátek politických stran a bloků v jednotlivých volebních okrscích). Na základě volební reformy by měli být v dalších parlamentních volbách (v roce 2024) již všichni poslanci voleni poměrným systémem. Přestože v posledních letech gruzínská vláda učinila některé zásadní reformní kroky v oblasti soudnictví, plně nezávislosti zatím dosaženo nebylo. Soudy se těší nedůvěře občanů a soudní systém je ve všeobecném povědomí vnímán jako úzká skupina vlivných soudců, označována termínem „klan“. K národním prioritám země patří euroatlantická integrace. Přestože je Gruzie náchylná na globální a regionální otřesy, díky rozsáhlým ekonomickým reformám je nyní relativně dobře fungující a stabilní tržní ekonomikou. V roce 2020 se umístila na 7. místě v indexu Světové banky „Ease of Doing Business“, na 12. místě v indexu ekonomické svobody Heritage Foundation. Dle Světové banky jsou v Gruzii třetí nejnižší celkové daňové sazby na světě. Ekonomika Gruzie od roku 2017 stabilně rostla v rozmezí 4,8 – 5,1 % HDP ročně. Kvůli nedostatku pracovních míst nadále více než 40 % obyvatelstva pracuje v málo výkonném zemědělství. Významným zdrojem příjmů je cestovní ruch. Gruzínský vývoz, který je relativně malý a nediverzifikovaný, podtrhuje neúplnou strukturální transformaci země. Třemi nejvýznamnějšími obchodními partnery Gruzie jsou Čína, Rusko a Turecko. Gruzie je čistým příjemcem rozvojové pomoci a prioritní zemí zahraniční rozvojové spolupráce ČR. Dle objemu vzájemného obchodu se Gruzie v posledních letech pohybovala v zahraničním obchodě ČR na 71.-75. místě. Díky trvale výrazně vyššímu českému vývozu je vzájemná bilance kladná. Příležitosti pro české firmy nabízí zdravotnictví, dopravní průmysl a infrastruktura a zemědělský a potravinářský průmysl. V důsledku pandemie Covid-19 v roce 2020 došlo k zpomalení gruzínské ekonomiky, poklesu zahraničního obchodu a přímých zahraničních investic. Naopak vzrostl vnitřní i zahraniční dluh a nezaměstnanost. Rostly také remittance, což bylo dáno zvýšeným využíváním bankovních převodů kvůli cestovním omezením v souvislosti s pandemií. Na konci roku 2020 došlo k poklesu inflace, ceny však reálně vzrostly. Gruzínská vláda ve snaze přilákat zahraniční investice v listopadu 2020 schválila nový pobídkový program. Nadále si ovšem půjčovala v zahraničí, a to ne vždy zcela výhodně. Do začátku února 2021 v zemi platila přísná opatření, včetně zákazu vycházení, zákazu veřejné dopravy a uzavření hranic, což vedlo ke snížení počtu onemocnění Covid-19 a postupnému znovuotevření ekonomiky počínaje březnem 2021.

Základní údaje	
Hlavní město	Tbilisi
Počet obyvatel	3,7 mil. (2020)
Jazyk	gruzínština
Náboženství	pravoslaví – 83,4 % obyvatelstva (zejména Gruzínská ortodoxní církev)
Státní zřízení	republika
Hlava státu	Salome Zourabišvili (Zourabishvili)
Hlava vlády	Irakli Garibašvili (Garibashvili)
Název měny	lari (GEL)
Cestování	
Časový posun	+2 hod. letní/+3 hod. zimní
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	PhDr. Petr Mikyska
Ekonomický úsek	Mgr. Jana Gašparíková
Konzulární úsek	Mgr. Juraj Fejér
CzechTrade	Ing. Pavel Zelenka, MBA (Baku)
Czechinvest	
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	16,1
Hospodářský růst (%)	4,0
Inflace (%)	4,2
Nezaměstnanost (%)	13,8

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Gruzie (gruzínsky Sakartvelo, anglicky Georgia)

Prezidentka: Salome Zurbishvili (od 16. 12. 2018)

Předseda vlády: Irakli Garibašvili (od 22. 2. 2021)

Složení vlády (k 31. 5. 2021):

- Ministr zahraničních věcí a místopředseda vlády: David Zalkaliani (www.mfa.gov.ge)
- Ministr spravedlnosti: Rati Bregadze (www.justice.gov.ge)
- Ministr vnitra: Vachtang Gomelauri (www.police.ge)
- Ministryně ekonomiky a udržitelného rozvoje: Natela Turnava (www.economy.gov.ge)
- Ministr obrany: Džuanšer Burčuladze (www.mod.gov.ge)
- Ministr financí: Laša Chutsišvili (www.mof.ge)
- Ministryně pro regionální rozvoj a infrastrukturu: Irakli Karseladze (www.mrdi.gov.ge)
- Ministr ochrany životního prostředí a zemědělství: Levan Davitašvili (www.mepa.gov.ge)
- Ministr školství a vědy: Micheil Čchenkeli (www.mes.gov.ge)
- Ministryně kultury a sportu: Tea Tsulukiani
- Ministryně pro vnitřně vysídlené osoby z okupovaných území, práce, zdravotnictví a sociálních věcí: Ekaterine Tikaradze (www.moh.gov.ge)
- Státní ministryně pro usmíření a občanskou rovnost ministr: Tea Achvlediani (www.smr.gov.ge)

Politické tendence: Vítězstvím politické strany Gruzínský sen miliardáře B. Ivanišviliho v parlamentních volbách v roce 2012 skončila devítiletá éra prezidenta M. Saakašviliho. Gruzínský sen získal většinu i v parlamentních volbách 2016 a 2020. Opoziční strany, které se ve větším počtu dostaly díky novelizaci volebního zákona (vyrovnaná kombinace většinového a poměrného systému byla nahrazena systémem kladoucím větší důraz na proporční část volby) do parlamentu, prohlásily volby za zmanipulované a odmítly vstoupit do parlamentu. Vzhledem ke značné polarizaci politické scény a neschopnosti politických představitelů přijímat kompromisy se do řešení politické krize aktivně vložila EU, která vyslala zprostředkovatele vyjednávání mezi oběma stranami. V dubnu 2021 se podařilo dosáhnout dohody a alespoň část opozičních poslanců vstoupila do parlamentu. Nejsilnější opoziční strana Sjedenocené národní hnutí bývalého prezidenta M. Saakašviliho však se vstupem váhá. Přestože se Gruzii za poslední dekádu podařilo dosáhnout značného pokroku v demokratizaci země, ekonomickém rozvoji a přibližování se evropským standardům a NATO, spousta výzev zůstává. Potřebné je dokončit volební reformu, komplexní reformu soudnictví a pokračovat v budování silných institucí.

1.2 Zahraniční politika země

Gruzie je jednou ze šesti zemí **Východního partnerství** (společně s Ukrajinou, Moldavskem, Běloruskem, Ázerbájdžánem a Arménií) a snaží se aktivně přiblížovat k EU. Deklaruje jasné prozápadní evropské a euroatlantické směřování zahraniční politiky a pokračuje v pragmatické politice ve vztahu k Rusku. Věnuje zvýšenou pozornost regionální spolupráci s Ázerbájdžánem, Tureckem a tradiční spolupráci s Arménií, klade důraz na hospodářskou spolupráci s partnery, diverzifikaci trhů a lákání dalších zahraničních investic. V neposlední řadě se Gruzie snaží posílit spolupráci s Čínou a dalšími asijskými zeměmi, stejně jako se zeměmi Blízkého východu. Rovněž se hodlá soustředit na realizaci projektu Hedvábná stezka – jako první země regionu podepsala v květnu 2017 s Čínou dohodu o volném obchodu.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel, hustota, podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 3,728 mil. obyvatel (k 1. 1. 2021; 5,443 mil. v r. 1989); 65,2 obyvatel/km².

Národnostní složení: Gruzíni (86,8 %), Azeři (6,3 %), Arméni (4,5 %), Rusové (0,7 %), Osetinci (0,4 %), Ukrajinci (0,2 %) a další.

Náboženství: Pravoslaví – 83,4 % obyvatelstva (zejména gruzínská ortodoxní církev), Islám - 10,7 % (zejména v Adžárii, Azeři), Arménská apoštolská církev (2,9 %), římskokatolická církev (0,5 %), Svědci Jehovovi (0,3 %) a další.

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky: gruzínština, v Abcházii podle Ústavy Gruzie i abcházština. K ostatním nejčastěji používaným jazykům patří ruština a angličtina.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Gruzie reagovala na pandemii hned v počátku zavedením přísných opatření, která měla výrazný negativní dopad na ekonomiku. Došlo k poklesu HDP o 6,1 %, zahraničního obchodu o 14,8 %, zahraničních investic o 53 % a příjmů z cestovního ruchu o 83 %. Remittance, které v roce 2020 tvořily téměř 13 % HDP Gruzie, vzrostly o 9 %. Průměrná míra inflace v roce 2020 dosáhla 5,2 %, což sice znamenalo jen mírný meziroční růst, ale v realu ceny rostly rychleji. Především díky oslabení místní měny lari (GEL) vůči EUR i USD. Jen díky intervencím Národní banky Gruzie nedošlo k razantnímu pádu měny. Gruzie si nadále půjčovala v zahraničí, a to ne vždy zcela výhodně. Zahraniční dluh vzrostl o 36 % a nezaměstnanost o 1,9 %. V roce 2021 vláda očekává hospodářský růst 4,3 %, jehož hlavním zdrojem bude rostoucí domácí spotřeba a oživení zahraničního obchodu. Nejvýznamnějšími exportními partnery Gruzie v roce 2020 byly Čína, Ázerbájdžán a Rusko a největší podíl domácího vývozu tvořily měděné rudy a koncentráty, slitiny železa a automobily. Významnou a tradiční zemědělskou vývozní komoditou je víno. Největší dovoz přichází do Gruzie z Turecka, Ruska a Číny a jedná se o automobily, měděné rudy a koncentráty a ropu. Vládní dluh by měl na konci roku 2021 dosáhnout 60,1 % HDP. Vzhledem k tomu, že od března 2021 dochází k rozvolňování opatření a postupnému otevírání hranic (od března pro leteckou dopravu, během června se očekává otevření pozemních hranic), lze předpokládat, že rok 2021 přinese tolik potřebné oživení cestovního ruchu (12 % HDP). Vláda Gruzie zahájila v listopadu 2020 nový státní program na podporu zahraničních investičních projektů se státním příspěvkem až do výše 300 tis. USD, jehož cílem je podpora růstu přímých zahraničních investic v zemi, přliv znalostí a technologií a vytváření nových pracovních míst v Gruzii. V zájmu zvýšení zaměstnanosti Ministerstvo zdravotnictví zahájilo programy sezónního zaměstnání v různých zemích. V roce 2021 vláda plánuje prodat 50 státních podniků a v březnu 2021 oznámila seznam 150 objektů k privatizaci. Od počátku pandemie vláda vyhlásila několik programů na pomoc malým a středním podnikům v nejvíce postižených sektorech (především služby).

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,9	5,1	-4,9	4,0	4,5
HDP/obyv. (USD/PPP)	13 590,9	14 570,0	13 950,0	14 770,0	15 740,0
Inflace (%)	2,6	4,8	5,3	4,2	4,4
Nezaměstnanost (%)	12,7	11,6	14,0	13,8	11,5
Export zboží (mld. USD)	4,4	4,9	4,6	6,1	6,8
Import zboží (mld. USD)	8,5	8,7	7,9	9,8	11,0
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-4,1	-3,7	-3,4	-3,8	-4,3
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Konkurenceschopnost	66/140	74/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	6/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Schodek rozpočtu se v roce 2020 prudce zvýšil na 10 % HDP z 3,4 % v roce

Veřejné finance

2019. V roce 2020 vláda za účelem zmírnění negativních ekonomických dopadů pandemie zavedla řadu fiskálních stimulačních opatření v celkové výši přibližně 3,4 mld. GEL (1,1 mld. USD; přibližně 6 % HDP) na podporu nejvíce postižených podniků a domácností.

Státní rozpočet na rok 2021 počítá s výdaji ve výši 18,4 mld. GEL (cca 4,6 mld. EUR), přičemž vláda očekává hospodářský růst 4,3 % a předpokládané příjmy z daní 12,1 mld. GEL (cca 3 mld. EUR). Schodek rozpočtu dosáhne 6,3 mld. GEL (cca 1,6 mld. EUR). Výše státního rozpočtu na rok 2021 v EUR je totožná s rozpočtem 2020, avšak v místní měně se vzhledem k oslabení GEL jedná o nárůst ve výši 222 mil. GEL. Státní rozpočet zahrnuje více než 890 mil. GEL (cca 222,5 mil. EUR) výdajů souvisejících s COVID-19 (karanténa, testování a vakcína). Příjmy státního rozpočtu jsou ve srovnání s rokem 2020 nižší o 2,4 mld. GEL (cca 600 tis. EUR) v důsledku vládních programů na pomoc podnikům postiženým dopady pandemie. Na protikrizový plán bude vynaloženo až 1,4 mld. GEL (cca 350 tis. EUR). Tyto výdaje budou rozděleny do 3 oblastí: zdravotnictví (450 mil. GEL), pomoc občanům (540 mil. GEL) a pomoc podnikům (430 mil. GEL). Rozpočtový deficit zůstane i v roce 2021 vysoký, na úrovni 6,6 % HDP, než se postupně sníží na průměr 4,6% HDP v letech 2022-25.

Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-6,0
Veřejný dluh (% HDP)	60,3
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,3
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

Gruzínská vláda plánuje získat zahraniční půjčky ve výši 5,3 mld. GEL (cca 1,3 mld. EUR). Na základě státního rozpočtu na rok 2021 dosáhne státní dluh do konce příštího roku 60,3 % HDP, tj. 33,7 mld. GEL (cca 8,4 mld. EUR). Z toho 27,7 mld. GEL (cca 7 mld. EUR) připadne na zahraniční dluh a 5,9 mld. GEL (cca 1,5 mld. EUR) na domácí dluh. Vláda hodlá vynaložit 3,1 mld. GEL (cca 775 tis. EUR) na zaplacení úroků z půjček. Vláda projednala návrh rozpočtu na rok 2021 s MMF, což naznačuje pozitivní výsledek jednání s mezinárodními finančními institucemi a je proto možné očekávat, že vláda bude mít i v následujících letech přístup k financování.

2.3 Bankovní systém

Bankovní systém je jedním z nejrychleji se rozvíjejících odvětví v Gruzii. Po krizi v letech 2008 a 2009 se podařilo bankovní sektor stabilizovat díky podpoře mezinárodních finančních institucí a konzervativní politice Národní banky Gruzie (NBG). Její status je definován Ústavou Gruzie a jejím hlavním cílem je zajistit cenovou stabilitu. Ve své současné podobě NBG existuje od roku 1991 a podle ústavy je ve své činnosti nezávislá, zákonodárná a ani výkonné orgány nemají právo do její činnosti zasahovat. Práva a povinnosti NBG jako centrální banky, zásady její činnosti a záruka její nezávislosti jsou definovány v Organickém zákoně Gruzie o Národní bance Gruzie. Tak jako centrální banky v evropských zemích provádí měnovou politiku, drží mezinárodní devizové rezervy země a vykonává dohled nad finančním sektorem. K 31. 5. 2021 na gruzínském trhu působí 15 komerčních bank, které nabízejí své služby jak občanům, tak firmám.

Nejvýznamnějšími bankami jsou:

- 1 **TBC Bank** – největší banka s největším počtem poboček po celé zemi; vlastněná 2 gruzínskými občany (Mamuka Khazaradze 10,25 %; Badri Japaridze 5,99 %), EBRD (8,03 %) a několika mezinárodními korporacemi;
- 1 **Bank of Georgia** – druhá nejvýznamnější banka s největší sítí poboček vlastněná gruzínskými občany a zahraničními partnery;
- 1 **Liberty Bank** – vlastněná gruzínským (Irakli Otari Rukhadze 30,40%), britským (Benjamin Albert Marson 30,39%) a ruským občanem (Igor Alekseev 30,39%);
- 1 **BasiBank** - čínská banka;
- 1 **VTB Bank Georgia** – ruská banka.

Mezi výzvy, jimž bankovní sektor v Gruzii čelí, patří zvýšené dluhové zatížení v důsledku půjček poskytnutých v cizí měně nezajištěným dlužníkům; předluženost zranitelné části populace; tvrdá konkurence v podnikání a poskytování hypoték na základě nepodložených cen nemovitostí; kybernetická rizika; potenciální růst neregulovaných finančních zprostředkovatelských služeb. Přestože je ve střednědobém horizontu larizace (prosazování místní měny lari v bankovních operacích) na vzestupu, díky přetrvávající nedůvěře občanů v místní měnu zůstává vysoký podíl aktiv v cizích měnách (především USD).

2.4 Daňový systém

S cílem zlepšit investiční a obchodní prostředí v Gruzii vláda zavedla mezi lety 2004 a 2008 nový daňový systém. Implementovala liberální ekonomické zákonodárství a výrazně snížila počet daní z 21 na aktuálních 6. Neplatí se daň z dědictví, převodu majetku, sociální daň atp. Podle organického zákona o referendu musí být jakékoliv zvýšení daní schváleno referendem.

V Gruzii se vybírají tyto daně:

- 1 Daň z příjmů právnických osob: 15 %

- 1 Daň z příjmů fyzických osob: 20 %
- 1 Clo: 0 %, 5 %, 12 % (většina dovozních tarifů byla zcela zrušena, navíc neexistují žádné množstevní kvóty na dovoz ani vývoz)
- 1 Daň z přidané hodnoty: 18 %
- 1 Spotřební daň: tabákové výrobky, alkohol, pohonné hmoty a osobní motorová vozidla (různé sazby)
- 1 Dividendy jsou daněny 5 %

Zdroj: www.rs.ge

Gruzie má v současnosti uzavřeny dohody o zamezení dvojího zdanění se 45 zeměmi. Dohoda o zamezení dvojího zdanění s ČR vstoupila v platnost 4. 5. 2007. Aktuální informace týkající se daňového systému je možné nalézt na webu Daňového úřadu (www.rs.ge).

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Dle informace na webu Delegace EU Tbilisi je EU největším obchodním partnerem Gruzie. Je tomu tak, pokud bereme EU jako jednoho z bilaterálních partnerů. Pokud se na EU podíváme jako na skupinu států, tak jak ve svých statistikách uvádí Geostat, získáme poněkud jiný obrázek. Dle Geostatu tvořil vývoz Gruzie do EU v roce 2020 21,5 % celkového objemu, zatímco vývoz do zemí SNS 45,2 %. Dovoz z EU tvořil 24 % a ze zemí SNS 29,9 %. Nejvýznamnější vývozní komoditou z EU jsou motorová vozidla, ropa a léčiva z Gruzie EU dováží měď a její slitiny.

Obchodní výměna s EU (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	2 045,4	2 008,0	1 587,2	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	633,7	655,1	767,6	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	-1 411,6	-1 353,0	-819,6	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Vzájemná obchodní výměna s Gruzii zaznamenala v roce 2020 snížení o téměř 15 %, přičemž český vývoz do Gruzie klesl o 18,6 % a dovoz z Gruzie zůstal vyrovnaný. Z dostupných statistických údajů za leden-únor 2021 je zřejmý pokračující klesající trend. Nejvýznamnější vývozní komoditou z ČR jsou mobilní telefony, z Gruzie se do ČR dováží oděvy, ovoce a ořechy.

Obchodní výměna s ČR (mil. EUR)

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	2,1	2,2	1,9	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	0,5	0,6	0,7	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	-1,5	-1,6	-1,2	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Gruzie dne 27. 6. 2014 v Bruselu podepsala s EU Asociační dohodu, jejíž součástí je Dohoda o hluboké a komplexní zóně volného obchodu (DCFTA), která vstoupila v platnost 1. července 2016. Od tohoto data není vývoz gruzínských výrobků na trhy EU zatížen žádnými cly a gruzínské výrobky musí splňovat evropské standardy. Proces nastavení odpovídajících standardů místních firem stále probíhá. Přestože objem vzájemného obchodu od roku 2016 roste, podíl EU na gruzínském vývozu i dovozu od roku 2016 setrvale klesá. Za úspěch lze považovat nedávné splnění přísných podmínek vývozu mezi a ryb do EU. Ve snaze urychlit euro-integrační reformní procesy gruzínská vláda v únoru

2019 představila rozsáhlý dokument „Roadmap2EU“. Implementační proces však citelně zasáhla koronavirová pandemie. Programové prohlášení nynější vlády nicméně obsahuje záměr podat v 2024 přihlášku do EU.

Smlouvy s ČR

K nejdůležitějším smlouvám a dohodám, které pomáhají rozvoji obchodních vztahů ČR s Gruzii, patří smlouva o zamezení dvojímu zdanění a dohoda o podpoře a ochraně investic. V roce 2013 byla podepsána dohoda o ekonomické spolupráci.

Vybrané smlouvy:

- 1 Ujednání mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Gruzie o spolupráci ve vojenské oblasti, Praha, 18.05.1999. Vstup v platnost: 24.09.2001
- 1 Smlouva mezi vládou České republiky a orgánem výkonné moci Gruzie o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku, Tbilisi, 23.05.2006. Vstup v platnost: 04.05.2007
- 1 Smlouva mezi Českou republikou a Gruzii o výměně a vzájemné ochraně utajovaných informací Praha, 22.01.2009, Vstup v platnost: 16.10.2009
- 1 Dohoda mezi Českou republikou a Gruzii o podpoře a vzájemné ochraně investic, Tbilisi, 29.08.2009. Vstup v platnost: 13.03.2011
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Gruzie o leteckých službách, Tbilisi, 08.11.2010. Vstup v platnost: 28.11.2011
- 1 Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Gruzie o hospodářské a průmyslové spolupráci, Tbilisi, 10.04.2013. Vstup v platnost: 01.10.2013.

3.3 Rozvojová spolupráce

Gruzie je čistý příjemce rozvojové pomoci a patří mezi vyšší středně příjmové země. Do Gruzie proudí značná rozvojová pomoc od Světové banky, Evropské investiční banky (EIB), Asijské rozvojové banky (ADB), Evropské banky pro rekonstrukci a rozvoj (EBRD), Mezinárodního měnového fondu (IMF), EU, USA a dalších bilaterálních dárců.

V systému rozvojové spolupráce (ZRS) ČR je Gruzie jednou ze šesti prioritních zemí. Počínaje rokem 2018 upravuje aktivity ZRS ČR v Gruzii Program dvoustranné rozvojové spolupráce platný do roku 2023. ČR v Gruzii podporuje zejména inkluzivní sociální rozvoj všech skupin obyvatelstva, zemědělství a udržitelný rozvoj venkova, ochranu krajiny, potravinovou soběstačnost a řádnou správu věcí veřejných. V roce 2020 Česká rozvojová agentura realizovala v Gruzii dvoustranné projekty v celkové hodnotě 49 mil. CZK. České firmy mohou pro svůj vstup na gruzínský trh využít program Záruka ZRS, díky němuž získají záruky za úvěr k financování investic se zřetelným a udržitelným rozvojovým dopadem (např. vznik pracovních míst, zavedení environmentálně šetrnější technologie atp.).

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Vzhledem k tomu že Gruzie je rozvojovou ekonomikou, dováží převážně množství technologií, strojírenského zařízení a materiálů nutných pro ekonomický rozvoj. To platí především pro obnovu a modernizaci infrastruktury a zemědělskou výrobu. Díky pandemii Covid-19 navíc ještě palčivěji vyvstala potřeba posílení ne zcela funkčního a efektivního zdravotního systému.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V roce 2020 byl založen Státní zdravotnický holding, který by měl v příštích letech sloučit až 20 nemocnic, z nichž většina potřebuje rekonstrukci. Jakmile budou nemocnice začleněny do Holdingu, bude proveden průzkum potřeb, na jehož základě budou připraveny investiční projekty a vyhlášena výběrová řízení. V dnešní době je v Gruzii pouze 15 % zdravotnických služeb poskytováno státními nemocnicemi, zatímco 85 % je poskytováno soukromým sektorem. Existuje proto možnost zahájit partnerství jak s veřejnými, tak soukromými subjekty. Potenciál skýtá také dovoz léčivých přípravků, který v letech 2012–2019 průměrně roste o 7,5 % a tvoří 5 % celkového dovozu Gruzie.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Na konci roku 2020 zveřejnilo Ministerstvo hospodářství a udržitelného rozvoje Gruzie Národní logistickou strategii na období 2021–2030. Gruzie v současné době modernizuje a rozšiřuje svou dopravní infrastrukturu, která zahrnuje síť dálnic, železniční tratě a námořní přístavy. Zároveň pokračuje legislativní sbližování s EU v oblasti dopravy, což je prioritní oblast evropské integrace Gruzie. Navzdory dosaženým úspěchům zůstává řada výzev. Gruzínská vláda proto hodlá rozvíjet logistická centra a je připravena dlouhodobě podporovat partnerství veřejného a soukromého sektoru. Jednou z největších priorit je rozvoj státem vlastněných Gruzínských železnic, které potřebují reorganizaci s cílem zvýšení efektivity. V nadcházejících měsících se proto očekávají nové projekty zaměřené na hledání mezinárodních partnerů.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Zemědělský sektor je v Gruzii tradičně roztržitý a neefektivní. Pracuje v něm více než 50 % ekonomicky aktivního obyvatelstva, ale přitom není schopen zajistit dostatek potravin pro celou zemi. Typický zemědělec vlastní několik hektarů půdy a několik kusů dobytka s minimální mechanizací a starými neefektivními zemědělskými postupy. Vláda si tento problém uvědomuje dlouhodobě, ale nyní v souvislosti s pandemií dostalo jeho řešení vyšší prioritu. Dlouhodobě bude snaha o větší efektivitu zemědělství. Předpokládá se tak spuštění některých změn a reforem v zemědělském a potravinářském sektoru. Příležitosti budou v dodávkách zemědělských strojů, technologií, hnojiv či celých potravinářských zpracovatelských celků.

Další oborové příležitosti pro všechny země naleznete v Mapě oborových příležitostí na portálu BusinessInfo.cz (www.businessinfo.cz/mop).

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Gruzínská obchodní kultura je znatelně méně formální než v jiných zemích a Gruzínci jsou známi svojí přívětivostí a pohostinností, což činí obchodní jednání snazší.

4.2 Oslovení

Jak oslovit obchodní partnery?

Gruzínci při komunikaci velmi často používají oslovení „pane/paní + křestní jméno“, a to i u osob, které osobně neznají, např. při telefonování, stejně jako vůči výše postaveným osobám.

4.3 Obchodní schůzka

Jak sjednat obchodní schůzku a jak probíhá (lokace, vizitky, dárky atd.)?

Přestože se vlivem pandemie gruzínská společnost včetně podnikatelů velmi rychle přeorientovala na virtuální schůzky, osobní jednání je v Gruzii stále důležité a vítané. Gruzínského partnera je možné kontaktovat telefonicky či e-mailem, pokud budete telefonovat, je třeba mít na paměti časový posun (+2 hod v létě, +3 v zimě) a nevolat před 10. hod. Schůzky obvykle probíhají v kanceláři. Při příjezdu a odchodu si s každým potřeste rukou (v pandemické době se používá ťuknutí pěstí pravé ruky). Osoba s vyšším statutem by měla zahájit podání ruky. Je slušné čekat, až žena nabídne ruku. Vizitky se vyměňují bez jakéhokoli formálního rituálu. Gruzínci přivítají, budete-li mít vizitku i v gruzínštině. Na vizitkách se běžně používají akademické tituly. V Gruzii partneri ocení dárek českého původu (Becherovka, pivo, bižuterie, sklo...). Dárky se mohou, či nemusí rozbalovat. Úspěšné jednání může být završeno tradiční gruzínskou večeří „suprou“, v restauraci či doma. Gruzínci jsou pohostinným národem, jsou velkými gurmány a i přes ekonomické problémy dodržují tradici stolování, kterou mj. utužují rodinné, přátelské či partnerské vztahy. Ke stolování patří také bohaté pití alkoholu, je proto nutné mít se na pozoru, protože toho místní snesou hodně. Pití alkoholu (během slavnostních večeří především víno) je doprovázeno pronášením přípitků, které jsou nápadité, dlouhé, závisí na fantazii a řečnickém umění připíječícího. Pokud je společnost u stolu větší než 2-3 lidé, jeden ze stolovníků je „tamada“, který stůl „vede“, tj. pronáší přípitky a případně určuje, kdo připije jako další. Gruzínci velmi ocení, pokud cizinec dokáže pronášet nápadité přípitky (nejen pouhé „na zdraví“). Na rozdíl od evropských zvyklostí se však při stolování nepopíjí během večera volně, nýbrž právě jen po přednesení přípitku. Při připitcích se sedí, pouze u přípitku na ženy povstanou přítomní muži (ženy sedí) a při přípitku na přátelství národů povstanou všichni. Neodpovídá se po každém přípitku, ale až na závěr, kdy se zároveň děkuje za večeři, jako projev pohostinnosti. Pronášet přípitek pivem nebo nealkoholickým nápojem je nevhodné.

Načasování jednání

Pracovní doba v Gruzii začíná později než v Čechách, schůzky je proto dobré plánovat nejdříve v 10 hod., odpolední a podvečerní doba je nevhodnější. S výjimkou státních svátků a hlavních křesťanských svátků je možné schůzku domluvit na kterýkoliv den pracovního týdne, výjimečně i během víkendu.

Co českého obchodníka při jednání nejvíce překvapí?

Zástupci menších firem mohou přijít na jednání zcela nepřipraveni. Schůzky mohou být přerušovány a gruzínští partneři se mohou během jednání věnovat dalším záležitostem, což není třeba vnímat jako nedostatek respektu, ale pouze zvyk řešit více věcí v jeden okamžik. Jednání obvykle trvají poměrně dlouho, je třeba se obrnit časem a trpělivostí. Někteří obchodníci proto mohou překvapit snahou dospět k dohodě během prvního dne.

Jací jsou gruzínští obchodníci?

Schopnosti gruzínských obchodníků nevyplývají z jejich národní příslušnosti, ale spíše věku, vzdělání a oboru. Starší generace je někdy méně flexibilní a její přístup může připomínat obchodní jednání z dob SSSR. Mladší generace mnohdy strávila část života v Evropě či USA a odtud si přinesla i obchodní návyky.

Je vyjednávání s místními obchodníky jiné, ztěžují ho kulturní/náboženské/etnické odlišnosti?

Gruzínští občané jsou z velké většiny praktikující pravoslavní křesťané, je proto vhodné respektovat významné pravoslavné svátky (Vánoce, Velikonoce, Epifany 19. 1., Giorgoba 23. 11.). Jinak náboženství vliv na obchodní jednání nemá. Asijským prvkem gruzínské společnosti je volné vnímání času a mnohem volnější dodržování termínů. Tak jako v jiných malých zemích platí, že se zde lidé vzájemně znají, což může stěžovat jednání s konkurencí, ale napomáhat při jednání s různými úřady.

Jak nakládají gruzínští obchodníci s časem v rámci obchodního jednání?

Čas není pro Gruzíny obecně důležitý, je třeba počítat s nedochvilností a vyzbrojit se trpělivostí při komunikaci e-mailem (odpověď může dorazit až za několik dní). V takovém případě je možné zavolat, upozornit na odeslaný e-mail, vysvětlit naléhavost věci a požádat o rychlou odpověď.

Jak nakládají gruzínští obchodníci s emocemi v rámci obchodního jednání?

Gruzíni jsou emotivní, jsou orientovaní na vztahy a emoce mohou převládnout nad fakty. Gruzínci se nebojí vyjádřit své emoce, i ty negativní. Nenechte se překvapit, když obchodníci dávají najevo vztek nebo extrémní zklamání a při diskusi zvýší hlas či gestikulují. Přímý oční kontakt vyjadřuje důvěru, proto je dobré se při jednání dívat do očí. Pohled jinam nebo přerušovaný oční kontakt mohou být nesprávně interpretovány. Není vždy nutné sdělovat úplně celou pravdu, pokud je to pravda nemilá. Někdy je třeba také počítat s tím, že se dočkáte kladné odpovědi jen proto, aby se obchodní vztah posunul.

Existují nějaké teritoriální rozdíly v obchodních jednáních uvnitř země (sever x jih, provincie)?

Přestože na území Gruzie žijí příslušníci různých etnických (Megrelové, Svanetové, Tušové, Pšovové atd.) a národnostních (Arméni, Azeři) skupin, etnicita či národnost nemá výrazný vliv na obchodní jednání.

Je vhodné resp. obvyklé nabízet při obchodních jednáních alkohol?

Velmi často gruzínští partneři s hrdostí nabízejí místní víno.

Jak se obléci na pracovní jednání?

Běžně jako v Česku s přihlédnutím k počasí (v Tbilisi mírná zima a teplejší léto). V případě větších společností lze očekávat formální oblečení, u menších společností spíše smart casual.

Jak by měl vypadat ideální jednací tým (počet členů, věkové a genderové složení týmu, šéf týmu)?

V Gruzii neplatí žádná obecná pravidla pro jednací tým, záleží na velikosti společnosti. Je třeba pouze mít na paměti, že zásadní rozhodnutí činí vedení společnosti, proto je dobré vést rozhodující jednání na co nejvyšší úrovni. Jednání by měl vést nejvýše postavený představitel, ostatní většinou pouze doplňují detaily.

Je obvyklé obchodního partnera pozvat domů, resp. být pozván domů? Pokud ano, co je při takové návštěvě obvyklé, co čekat?

Pozvání domů obvykle přichází až ve chvíli, kdy je mezi partnery navázán důvěrný, přátelský vztah. Při pozvání domů je vhodné přinést malou pozornost (sladkosti, alkohol). Běžnější je pozvání do restaurace na velkou večeři či recepci s gruzínskými specialitami.

4.4 Komunikace

Je důležité vzít si s sebou tlumočníka?

Ano, pokud nehovoříte gruzínsky, ani žádným z cizích jazyků, které ovládá gruzínský partner.

Jak je to s jazykovou vybaveností?

V Gruzii je poměrně rozšířená znalost angličtiny u mladší generace a ruštiny u starší generace.

Existují nějaká komunikační tabu?

Pokud sami nejste věřící, je lepší se vyhnout diskuzím o víře a náboženství. Obezřetnost je třeba také při hodnocení jednoho z nejznámějších Gruzínů Stalina. Ne všichni jsou ochotni přijímat známá fakta a negativní hodnocení, jak jej známe v Čechách. Vzhledem k zakořeněnému respektu k tradičním hodnotám je také lepší vyhnout se diskuzi o LGBT.

Jak nejlépe komunikovat (osobně, e-mail, telefon atd.)?

Osobní jednání je v Gruzii stále velmi důležité, nicméně vlivem pandemie si téměř všichni zvykli na komunikaci emaily, mobilními aplikacemi (Viber, WhatsApp, Messenger) či prostřednictvím virtuálních platform (Zoom, MSTeams).

4.5 Doporučení

Co byste doporučili podnikatelům, kteří se do Gruzie chystají?

Je dobré mít stále na paměti, že navzdory euro-atlantickým ambicím se Gruzie geograficky nachází v Asii, po dlouhou dobu byla součástí SSSR a její transformace byla mnohem bouřlivější a náročnější než ta česká. Poté vás může Gruzie překvapit již jen mile. A až jsou založení firmy či vstup na gruzínský trh snadné, je to teprve začátek, to náročnější vás teprve čeká. Proto je dobré obrátit se v případě zájmu o gruzínský trh nejen na zastupitelský úřad či kancelář CzechTrade, ale také na české či jiné zahraniční podnikatele, kteří mají s gruzínským trhem vlastní zkušenosti. I za tímto účelem Velvyslanectví ČR v Tbilisi iniciovalo v březnu 2021 vznik neformální Platformy českých podnikatelů, která je neformálním sdružením nejen českých firem působících v Gruzii, ale také gruzínských podnikatelů uvádějících české výrobky na gruzínský trh či zastupujících české subjekty. Jejím posláním výměna názorů, sdílení informací, znalostí, dovedností a zkušeností, posílení partnerství mezi veřejným a soukromým sektorem, zajištění větší pravidelnosti v kontaktech s českými institucemi, vytváření vazeb s gruzínskými partnery a posilování značky České republiky.

4.6 Státní svátky

Pevné státní svátky (dny volna):

- 1. – 2. ledna – Nový rok
- 7. ledna – pravoslavné Vánoce
- 19. ledna – Křest Páně, Epifanie
- 3. března – Den matek
- 8. března – Den žen
- 9. dubna – Den smutku za padlé v boji za nezávislost/Den vítězství
- 9. května – Den vítězství ve Velké vlastenecké válce
- 12. května – Den sv. Ondřeje
- 26. května – Den nezávislosti (hlavní státní svátek)
- 28. srpna – Svátek Panny Marie (Mariamoba, Nanebevzetí)
- 14. října – Svetichovloba (svátek města Mchety, hlavního města Gruzie v raném středověku)
- 23. listopadu – Den sv. Jiří (Giorgi), patrona Gruzie (Giorgoba)

Pohyblivé svátky (dny volna):

Pravoslavné Velikonoce – Velký pátek, Velikonoční pondělí – datum se obvykle rozchází s katolickými Velikonocemi, neboť výpočet probíhá podle juliánského kalendáře.

Svátečními dny, které nejsou dny volna, jsou církevní svátky, kterých je v Gruzii velké množství, včetně dnů svatých. Velkým svátkem je Tbilisoba (Den Tbilisi - v poslední neděli října). 14. ledna se slaví "Starý nový rok" podle juliánského kalendáře.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Vstup na gruzínský trh není jednoduchá záležitost a mnohdy závisí jen na kvalitě a ceně výrobku či služby. Soukromé distribuční společnosti se teprve rozvíjejí a zatím neexistují dostatečně spolehlivé a aktuální přehledy či katalogy místních distributorů a prodejních míst. Většina distributorů jsou spíše menší subjekty se zkušenostmi omezenými na velká města. Proto je nadále nejúčinnějším nástrojem k proniknutí na trh založení místního zastoupení, případně mít místního partnera v Gruzii.

V poslední době se rozvíjí maloobchodní síť, v Tbilisi roste počet malých obchodů a supermarketů různých obchodních řetězců (Goodwill, Spar, Carrefour, Europroduct, AgroHub) jejichž zásobování je na slušné úrovni. Přestože během pandemie Covid-19 došlo mj. k omezení fungování obchodů, online prodej zboží je v Gruzii stále málo rozvinutý a internetových obchodů, tak jak je známe v ČR, je minimum.

Na dovážené zboží se vztahuje 18 % DPH. Na alkohol, etylalkohol, pneumatiky, cigarety, kaviár je dále vybírána spotřební daň ve výši mezi 5 a 100 %. Obě daně se vztahují na dovozové i domácí zboží. Od investičních agentur dostává Gruzie za svůj celní systém pozitivní hodnocení. K základním dovozním dokumentům patří celní deklarace, faktura a certifikát původu a další dokumenty prokazující kvalitu, bezpečnost a technické normy. Všechny farmaceutické, kosmetické, chemické, potravinářské výrobky musí mít nálepkou s gruzínským textem, alkohol a tabákové výrobky akcízni známku. Gruzínský celní zákoník je v souladu s evropskými standardy a zjednodušuje celní procedury. Do Gruzie je zakázáno dovážet výrobky ohrožující zdraví a bezpečnost včetně narkotik, pornografie a jaderného materiálu. Zbraně a munice musí mít licenci poskytnutou Ministerstvem obrany či Ministerstvem vnitra Gruzie. Gruzie neuplatňuje žádná množstevní omezení (kvóty, tarify). Neexistují vývozní cla a většina dovozních cel byla zrušena nebo radikálně snížena. Některé výrobky (léky, zbraně, výbušniny, radioaktivní látky, průmyslový odpad a některé zemědělské chemické látky) musí mít vývozní/dovozní licenci.

Informace týkající se celní problematiky jsou k dispozici na webu Daňového úřadu www.rs.ge

K prosazování českého zboží v Gruzii pomáhají mj. proexportní akce MZV ČR, MPO ČR, MZe ČR a MMR ČR nebo Hospodářské komory ČR. Podnikatelské mise pořádané Velvyslanectvím ČR v Tbilisi mají své nezastupitelné místo při rozvíjení regionální spolupráce, tj. při „otevírání dveří“ českým výrobcům a exportérům. Na počátku roku 2021 obnovila svoji činnost Česko-gruzínská obchodní komora (mahovsky@czge.cz, mob: +420 733 714 747).

Kancelář státní agentury pro podporu exportu CzechTrade v Baku (pavel.zelenka@czechtrade.cz, mob: +994 512 069 695) je akreditována také pro Gruzii a její zástupce poskytuje na základě konkrétních požadavků firem asistenční služby, konzultace v oblasti podnikání, založení firmy, případně provádí marketingový průzkum trhu, dále může vyhledat vhodné obchodní partnery a případně ověřit jejich zájem o nabízený produkt. CzechTrade se dále zaměřuje na ekonomickou prezentaci se státní podporou na vybraných výstavních akcích nezařazených do kategorie oficiálních účastí.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Díky zjednodušení daňového zákoníku a zákona o podnikání je v současnosti registrace obchodní činnosti jednoduchá a rychlá. Registraci společnosti provádí Národní agentura pro veřejný registr (NAPR) (www.napr.gov.ge - webová stránka je pouze v gruzínštině), jejíž služby poskytují správní střediska, tzv. domy spravedlnosti a její oblastní pobočky. Pro registraci firmy musí potenciální zájemce nejprve zaplatit registrační poplatek, zaregistrovat společnost v podnikatelském rejstříku a získat identifikační číslo a osvědčení o státní a daňové registraci. Registrační poplatky jsou 100 GEL (kolem 30 USD) za běžnou registraci do druhého dne, 200 GEL (60 USD) za zrychlenou registraci v ten samý den a 1 GEL (bankovní poplatky). Poté si musí založit bankovní účet (zdarma). Pro registraci jsou nutné osobní informace o zakladateli a hlavních společnících, oblast podnikatelské činnosti a doklad o základním kapitálu. Ostatní dokumenty závisí na druhu společnosti. Entita se musí zaregistrovat u příslušného místního daňového úřadu. Poté je společnost zaregistrována do Jednotného registru podnikatelů, který vede odbor daní Ministerstva financí Gruzie (www.mof.gov.ge).

V Gruzii působí v mnoha sektorech společné podniky (joint ventures), např. ve výrobě a distribuce elektrické energie, bankovníctví, mlékárenském průmyslu, ropném průmyslu, pivovarnictví, stavebnictví atd. Registrují se jako akciové společnosti nebo s.r.o.

Zákon o zahraničních investicích zakazuje zahraniční investice do některých odvětví (výroba a zkoušky jaderných, chemických a bakteriologických zbraní, výroba omamných látek atd.). Dle Zákona o licencích z července 2005 je pro investování do určitých sektorů a aktivit nutný souhlas příslušné vládní agentury.

5.3 Marketing a komunikace

Podle zákona o reklamě musí být reklamy v gruzínštině. Obchodní značky v cizím jazyce musí být doprovázeny gruzínským textem. Reklamy v určitých odvětvích (farmaceutické výrobky, zbraně) musí mít povolení příslušného ministerstva. Reklama se stala nedílnou součástí obchodování v Gruzii. Je běžná v televizi, rozhlasu i v tisku. Rozšiřovat se začínají velkoplošné poutače u silnic i na budovách a v dopravních prostředcích. Reklamu je možné zadat prostřednictvím reklamní agentury stejně jako přímým kontaktem s reklamním oddělením příslušného média.

V Gruzii nyní vysílá jeden státní kanál (První kanál) a několik soukromých TV společností. Jen některé z nich vysílají na celém území (První kanál, Rustavi2, Imedi), některé mají regionální charakter (Adžara TV) nebo jsou přístupné prostřednictvím kabelového vysílání. K nejznámějším deníkům patří Resonanci, Akhali Taoba, 24 Saati/24 Hours (GJ a AJ), Sakartvelos Respublika, The Georgian Times (AJ), The Messenger (AJ), Georgia Today (AJ). K periodikům patří The Georgian Business Week (AJ, RJ). Americká obchodní komora v Gruzii vydává čtvrtletník AmCham News. V Gruzii je velmi oblíbená a hojně využívána Face Book.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Gruzie přistoupila k dohodám WTO a TRIPS v roce 2000. V roce 2004 parlament ratifikoval Římskou konvenci na ochranu práv umělců a výrobců nahrávek a Lisabonskou dohodu o označení původu. Gruzie je též smluvní stranou Dohody o copyrightu atd. Ochranu duševního vlastnictví v Gruzii zajišťuje šest zákonů včetně zákona o patentech, zákona o obchodních značkách, zákona o copyrightu a souvisejících právech.

Nicméně v praxi je v Gruzii ochrana duševního vlastnictví implementována nedostatečně. Na tržnicích i v některých kamenných obchodech je k dostání velké množství velmi levných pirátských kopií počínaje DVD, CD, přes oblečení, elektroniku, software atd. Gruzie bohužel nemá vyvinutý systém kontroly, odpovědnost za dodržování závazků WTO nyní leží na ministerstvu ekonomiky, které nemá vybudované dostatečné kapacity. A koneckonců při stavu kupní síly není dodržování příslušných zákonů výhodné ani pro obchodníky, ani pro zákazníky.

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání veřejných zakázek je ošetřeno zákonem o státních zakázkách, dle kterého jsou tendry státních institucí převyšující 5000 GEL zveřejňovány na webu Státní agentury pro veřejné zakázky (www.procurement.gov.ge). Problémem je však často krátká doba na přípravu nabídky po vyhlášení tendru, což někdy vzbuzuje dojem, že tendr byl „připraven“ pro určitou firmu a je vyhlášen jen „pro forma“. Pro mnoho zahraničních firem je zásadní překážkou požadovaný překlad dokumentace do gruzínštiny. Z důvodu nepraktického nastavení zákona o veřejných zakázkách jsou příslušní státní úředníci nuceni vybírat nejlevnější nabídky, které s odstupem času, po započtení dalších vedlejších nákladů (např. za servis) nejlevnější nejsou. Problematické jsou především veřejné zakázky vyhlášené Ministerstvem obrany Gruzie.

Informace o vyhlášených tendrech zasílá ZÚ Tbilisi na MPO, MZV a CzechTrade. Tyto informace jsou poté uveřejněny na Businessinfo.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební styk probíhá v zásadě stejně jako v Evropě. Vzhledem k náchylnosti Gruzie na globální a regionální otřesy dochází zvláště v době krizí (jako je např. pandemie) k častému kolísání kurzu místní měny GEL (lari). Proto je dobré se proti těmto výkyvům zajistit, ať již standardními bankovními nástroji, anebo obchodováním přímo v zahraniční měně. To však nese určitá rizika, a to případnou platební neschopnost partnera při poklesu GEL anebo také snížení konkurenceschopnosti české produkce oproti jiným výrobkům např. z Turecka, Číny apod. Při jednání s malými a středními firmami je nutná důkladná prověrka platební schopnosti partnera nebo zajištění dodavatelského úvěru.

Zahraničním obchodním partnerům a investorům se při vstupu na gruzínský trh doporučuje předem do uzavíraných smluv uvést případného arbitra obchodních sporů, na kterém se obě strany shodnou. V Gruzii je možné využít služeb nevládní neziskové organizace Georgian International Arbitration Centre (www.giac.ge). Soudní systém v Gruzii není zcela transparentní a nezávislý a řešení případných soudních sporů může trvat roky.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

V roce 2006 byla ze strany Gruzie jednostranně zrušena vízová povinnost pro členské země EU, resp. členské země Schengenského prostoru na všechny typy cestovních dokladů. Státním občanům těchto zemí je tímto umožněn vstup a pobyt na území Gruzie **bez víza po dobu nepřesahující 365 dnů**, a to jak při turistických cestách, tak i při cestách za výdělečným účelem.

Pro cesty do Gruzie se nevyžaduje žádné povinné očkování, ZÚ Tbilisi však doporučuje očkování proti žlutence, tuberkulóze a vzteklině. Gruzie je zemí bezpečnou, ale jako v každé jiné zemi je důležité dodržovat základní zásady bezpečnosti, tj. neukazovat zbytečně peníze, nechodit v noci do odlehlých částí měst atd. Zvýšené opatrnosti je nutné dbát při pobytu v odlehlých horských oblastech, jejich rozsáhlost a izolovanost je občas podceňována. Pro aktuální informace doporučujeme sledovat varování/doporučení zveřejněná na webových stránkách MZV ČR. ZÚ Tbilisi varuje před cestami do Abcházie a Jižní Osetie. Oblasti jsou kontrolovány separatistickými režimy. Gruzínské instituce zde nepůsobí a rovněž velvyslanectví ČR nemůže v případě nouze poskytnout efektivní pomoc. Situace v obou oblastech je nepřehledná. Vysoká jsou bezpečnostní rizika v důsledku kriminálních aktivit. Překročení hraničních přechodů z Ruské federace do Abcházie a Jižní Osetie jsou z hlediska Gruzie považovány za nelegální a klasifikovány jako porušení zákonů Gruzie. V případě použití těchto přechodů hrozí cestovateli deportace z Gruzie, v horším případě trest odnětí svobody.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Pro české firmy mající zájem zaměstnávat v Gruzii své pracovníky z ČR (EU) nepředstavuje proces získání povolení žádnou velkou byrokratickou zátěž. Podrobné informace o získání pracovního povolení lze nalézt na stránkách Ministerstva ekonomiky a udržitelného rozvoje www.economy.ge či na www.investingorgia.org.

5.9 Veletrhy a akce

Hlavním pořadatelem veletrhů regionálního významu v Gruzii na výstavišti Expo Georgia Exhibition Center v Tbilisi je ExpoGeorgia (<http://www.expogeorgia.ge/>). Vzhledem k omezením v souvislosti s Covid-19 není kalendář na nadcházející období stanoven, proto jsou následující veletrhy a jejich termíny s otazníky:

- 1 **Caucasus Build** - Mezinárodní specializovaný veletrh pro stavebnictví, renovace, vybavení a design (??? říjen 2021)
- 1 **Agro+Food+Drink+Tech Expo Georgia** - Mezinárodní výstava pro agro, potraviny a nápoje a zařízení pro zpracování potravin (??? listopad 2021)
- 1 **Tbilisi Health Forum** - Zdravotnické fórum Tbilisi (??? listopad 2021)
- 1 **Elcomm Caucasus** - Mezinárodní výstava energetiky, elektrotechniky a řízení, telekomunikací, informačních technologií a kancelářského vybavení (??? prosinec 2021)
- 1 **International Education Fair Georgia** - Mezinárodní veletrh vysokoškolského a odborného studia, studia v zahraničí a služeb studentům (???? únor 2022)
- 1 **Winexpo Georgia** - Mezinárodní veletrh vín a lihovin (??? červen 2022).

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky/Embassy of the Czech Republic

Chavchavadze 37, block VI 0162

Tbilisi Georgia

Tel.: +995-32-291 67 40/41/42/43 spojovatel

Tel.: 00995-599-54-71-73 konzulární pohotovost

E-mail: tbilisi@embassy.mzv.cz

Pracovní doba

- 1 pondělí – čtvrtek 8:15–17:00
- 1 pátek 8:15–15:45

Konzulární hodiny

- 1 úřední hodiny konzulárního úseku pro veřejnost: pondělí až pátek 9:00–12:00 a 13:00–14:00
- 1 příjem žádostí o krátkodobé vízum, tj. do 90 dnů: pondělí až pátek 09:00 –12:00
- 1 výdej víz: pondělí až pátek 13:00 –14:00
- 1 příjem žádostí o dlouhodobá víza a pobyty (nutná emailová registrace přes visa_tbilisi@mzv.cz): pondělí až pátek 9:00–12:00
- 1 legalizační agenda: pondělí až pátek (na základě telefonické domluvy)

Cesta z letiště

- 1 cca 30 minut, nejlepší je použít služeb taxi (cena se pohybuje v rozmezí 30 – 40 GEL); centra města se cena taxi pohybuje okolo 15 GEL.

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- 1 Nouzová linka (policie, první pomoc, hasiči): 112
- 1 MediClub Georgia (doporučená soukromá klinika), Tashkent st, Tbilisi, +995 322 251 991

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Zprávy, TV, rádio

- 1 www.civil.ge
- 1 www.eurasianet.org

- 1 www.rustavi2.com
- 1 www.imedinews.ge
- 1 www.rferl.org
- 1 www.messenger.com.ge
- 1 www.geotimes.ge
- 1 www.apsnypress.info (Státní informační agentura Abcházie)
- 1 www.interpressnews.ge/en/
- 1 www.bm.ge/en/
- 1 www.georgiatoday.ge/
- 1 www.agenda.ge

Státní instituce (webové stránky ministerstev uvádíme v části 1.1)

- 1 www.gov.ge
- 1 www.parliament.ge
- 1 www.president.gov.ge
- 1 www.adjara.gov.ge

Obchod, ekonomika, statistika, konzultace

- 1 www.geostat.ge
- 1 www.economy.ge
- 1 www.privatization.ge
- 1 www.investingorgia.org/en/ - Georgia National Investment and Export Promotion Agency)
- 1 www.investmentguide.org
- 1 www.customs.gov.ge
- 1 www.gcci.ge (Hospodářská komora)
- 1 www.agbdc.com (America – Georgia Business Council)
- 1 www.amcham.ge (Americká obchodní komora v Gruzii)
- 1 www.doingbusiness.org
- 1 www.expogeorgia.ge (veletrhy)
- 1 www.tbsc.ge (Tbilisi Business Service Centre)
- 1 www.dlapiper.com/georgia(mezinárodní právní služby DLA Piper Rudnick Gray Cary)
- 1 www.gogc.ge/en/
- 1 www.ey.com(Ernst&Young)
- 1 www.bp.com(BP Caspian)
- 1 www.eu4business.eu/georgia
- 1 www.eugbc.net (EU-Georgia Business Council)
- 1 www.eba.ge/en (European Business Association)
- 1 www.gse.com.ge (Georgian State Electrosystem)
- 1 www.gnerc.org (Gergian National Electricity Regulatory Commission)
- 1 www//gnta.ge/ (Georgian National Tourism Administration)
- 1 www.gncc.ge (Georgian National Communications Commission)
- 1 www.magticom.ge (mobilní operátor Magti)
- 1 www.geocell.ge (mobilní operátor Geocell)
- 1 www.gogc.ge/en/ (Georgian Oil & Gas Corporation)
- 1 www.enterprisegeorgia.gov.ge/en (Business support, export promotion and investment in Georgia supporting state organization)
- 1 www.fund.ge/ (State owned investment fund)

Různé informace

- 1 www.top.ge
- 1 www.info-tbilisi.com
- 1 www.ebrd.com/georgia.html
- 1 www.imf.org/en/Countries/ResRep/GEO